

Методичний коментар до уроку “Смак тропіків”

Незвичайний натюрморт

Розпочинається грудень — місяць свят і очікування одного з найулюбленіших свят — Нового року. Тож і уроки будуть із присмаком свята — влаштуємо дітям місяць сюрпризів.

Смачне вітання

Пригадуєте казку “Цибуліно”? Сьогодні влаштуємо одне одному сюрприз. Кожна дитина завчасно вибере плід (фрукт чи ягоду), роль якого гратиме на уроці, намалює на папері й виріже або зліпить свій плід із пластиліну. Діти також розмірковують, який характер може бути в їхнього героя, як він розмовляє, як рухається, і вигадують привітання від його імені.

На уроці діти в ролях фруктів чи ягід по черзі вітаються, інші намагаються вгадати, які плоди вони зображали. Після цього діти викладають одну чи кілька композицій зі своїх поробок.

Що таке натюрморт

- Як одним словом можна назвати викладені композиції?
- Чим натюрморт відрізняється від інших картин?
- Як упізнати натюрморт у картинній галереї?
- Як гадаєте, що хотіли розповісти нам митці, малюючи натюрморт?

Пригадати, що таке натюрморт, дітям допоможе завдання на с. 26 із [робочого зошита-альбому “Мистецтво”](#) для 4 класу.

- Розкажіть, які незвичайні натюрморти ви бачили.
- Пофантазуйте та опишіть, що можна побачити на незвичайному натюрморті.

Знайомимося з художницею

Фріда Кало — мексиканська художниця, найбільш відома автопортретами, одна з найяскравіших і найсамобутніших художниць ХХ століття. Роботи цієї художниці у світі визнано символом мексиканських національних традицій.

Мисткиня мала слабе здоров'я. У шість років вона перехворіла на поліомієліт, наслідки цієї хвороби було видно все її життя, а підлітком вона потрапила в жахливу автомобільну аварію, після якої довелося перенести численні операції, тривалий час бути прикутою до ліжка. Через поліомієліт художниця сильно кульгала. Однолітки дражнили її: “Фріда — дерев'яна нога”. Але їй не хотілося з цим миритися, і не зважаючи на хворобу, дівчинка плавала, грала з хлопчиками у футбол і навіть займалася боксом.

Змалку Фріда захоплювалася мистецтвом, брала уроки малювання в друга батька, гравера Фернандо Фернандеса, малювала ескіз за ескізом. Хоча Фріда ще не думала про те, що стане художницею, її талант уже тоді вражав її вчителя.

На жодному автопортреті художниця не усміхається. Вона завжди серйозна, трохи сумна, з густими бровами та пронизливим поглядом чорних очей.

Її картини є відображенням її самої. Усе життя вона малювала, любила, веселилася, перемагаючи сильний фізичний біль. Попри всі проблеми вона мала велике бажання жити. Тож у кожній її картині проявляється незвичайна мужність тендітної жінки.

Перша виставка її робіт відбулася в Парижі, сама художниця ставилася до неї легко і глузливо, бажаючи швидше повернутися додому.

Упродовж 40-х років ХХ століття Кало брала участь у виставках у Мексиці та США. Вона також почала викладати в Національній школі живопису, скульптури і граверства "Смарагд" і стала однією із засновниць Семінару мексиканської культури. Лувр, один із найбільших музеїв світу, придбав у Фріди Кало картину, і вона стала першою мексиканською художницею, представленою в його колекції.

Спадщина Фріди Кало колосальна. Її картинами й досі цікавляться в усьому світі. Її образ використовують мексиканські ресторани по всьому світу. Саме її портрети розміщують на листівках, стікерах, сумках, у соцмережах. Вона стала першою мексиканською жінкою, зображеною на марці США. На честь Фріди названо астероїд і музичний альбом Джеймса Ньютона. А у 2010 році банк Мексики випустив нову банкноту 500 песо, на звороті якої зображена Фріда.

Незвичайний натюрморт

У кожного митця є своя таємниця, яка допомагає йому зацікавити глядача. Іноді художники створюють картини-загадки, ілюзії, теплі сонячні полотна, а буває й так, що картина містить стільки секретів, що так і хочеться застрибнути в неї, вдихнути аромати й розгадати всі загадки.

- Роздивіться картину Фріди Кало. До чого прикута ваша увага?
- Чим ця картина відрізняється від тих, які ви вже бачили?
- До якого жанру належить картина?
- Чи захопила вона вас? Можливо, вразила? Чи знайшли ви в ній щось незвичайне?
- Поміркуйте, чому художниця поєднала саме ці фрукти. Чи знаєте ви їх назви? Можливо, смакували ними? Пригадайте свої враження й поділіться ними.
- Знайдіть на натюрморті знайомі фрукти. Що ви про них знаєте?

Доповніть знання дітей цікавинками про екзотичні фрукти.

Індійська смоква — вид кактусів. Її батьківщиною є Мексика. Плоди солодкі, містять багато вітаміну С. Їсти можна практично всі частини рослини, включно з листям і стеблом.

Мангостін — ніжний фрукт із товстою фіолетовою шкіркою. Його біла м'якоть кисло-солодка на смак. В середині мангостина шість або й більше м'яких білих дольок: що їх більше, то менше насінинок.

Кумкват — ще називають японськими апельсинами, адже вони схожі на вигляд і на смак.

Манго в Індії та Пакистані вважається однією з національних рослин. Стиглий фрукт на смак солодкий і має приємний аромат.

Авокадо або алігаторова груша— запашний фрукт із нотками горіхового смаку, це один із найпоживніших продуктів харчування. Авокадо — джерело елементів, корисних для здоров'я. Це — справжня суперїжа.

- Поміркуйте, чому художниця зобразила саме ці плоди.

Запропонуйте дітям уявити смак і запах натюрморту і знайти більше інформації про зображені на ньому фрукти.

- Який смак у натюрморту? Якого смаку не вистачає? Які фрукти можуть зробити картину солодкою? Кислою? Терпкою? Які фрукти ви додали б, щоб картина стала ще смачнішою?
- Традиційно в натюрмортах зображають предмети — зірвані плоди, квіти, вази, посуд, страви. Але на цьому полотні є неочікуваний гість. Знайдіть його і пофантазуйте, чому він тут опинився. Чим фрукти його зацікавили?
- Як художниця розклала фрукти? Як показала привабливість кожного?

Музика для натхнення

Уявіть себе маленьким чоловічком, який подружився з папужкою. Послухайте композицію “Дівчина в синьому” бельгійського композитора та гітариста Френсіса Гойї та уявіть себе поряд із папужкою.

- Чи хочете ви пройтися по фруктовому королівству?
- Які фрукти вам сподобаються найбільше?
- На що ви звернете особливу увагу? Чому?

А от звучить “Адажіо соль мінор (Адажіо Альбіноні)” італійського музикознавця та композитора Ремо Джадзотто — також на гітарі. Композитор знайшов у руїнах Саксонської земельної бібліотеки лише шість тактів мелодії Томазо Альбіноні й написав нині відоме всьому світу Адажіо. Подивіться на світлини.

- Як ви думаєте, коли звучала акустична гітара, а коли — електрична?
- Здогадайтеся або дізнайтеся, чим відрізняються ці гітари.
- Яка музика вам більше сподобалася? Чим саме?
- Чи чули ви композиції на акустичній та електричній гітарах? Які у вас враження?
- Як відрізнити голоси гітар?
- Які мелодії варто грати на акустичній гітарі, а які — на електричній? Наведіть приклади знайомих мелодій.

Солодкі картини

Погляньте ще раз на натюрморт Фріди Кало.

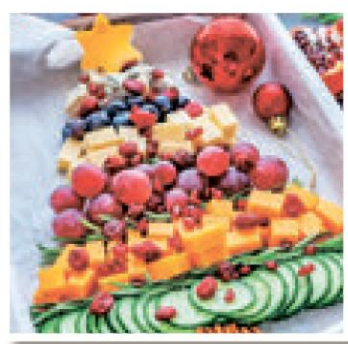
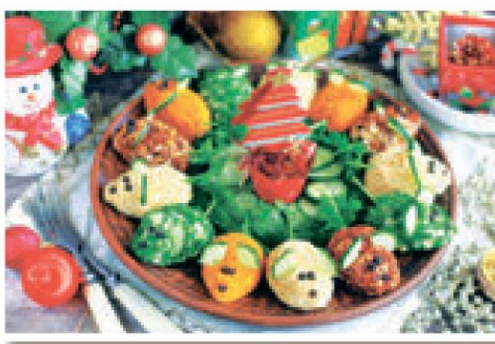
- Які кольори поєднала художниця?
- Які барви поряд? Які нібито окремо від усіх?
- Яких барв найбільше? Яких — найменше?
- Які барви ви додали б?
- Пригадайте, яке значення має тінь на картині. Як її правильно малювати?

Створіть свій фруктовий натюрморт. Поміркуйте, які фрукти ви поєднаєте, як їх можна гарно розкласти. Можете домовитися з однокласниками та однокласницями, принести з дому фрукти й разом скласти гарну композицію, прикрасити її, налаштувати світло, а потім малювати натюрморт з натури.

Можете одразу малювати всю картинку на папері, а можете намалювати кожен фрукт окремо, вирізати, створити гарну композицію, приклеїти, а потім домалювати картину.

Намалювати власний натюрморт, скориставшись уже готовою основою, дітям допоможе завдання на с. 27 із [робочого зошита-альбому "Мистецтво"](#) для 4 класу.

Скоро Новий рік. Хочеться святково прикрасити стіл. Можна зробити ось таку ялинку — такий собі їстівний натюрморт.

Можна вигадати й інші способи гарно подати фрукти на стіл. Запропонуйте дітям пошукати ідеї нарізок фруктів в інтернеті, вигадати свої способи і створити смачну та корисну страву.

Цю роботу можна продовжити

Запропонуйте дітям знайти інші натюрморти Фріди Кало або натюрморти інших художників, створені в різні століття, зробити електронний вернісаж і поговорити про особливості натюрмортів..

- Чи можна відрізнити давні натюрморти від сучасних? Як саме?